

at man i dette Dieblift opfatte at sælge Fabrikken eller slaae den ihjel paa Stedet. Man maa nemlig erkjende, at saaledes som Forholdet nu er, er det aldeles umuligt, hvorledes man end i Verden vil bære sig ad, at finde en privat Mand, som vil overtage Fabrikken til fortsat Drift. Mig forekommer det Rigtigste at være, at man foreløbigen i et Aar afventer, hvorledes Sagen stiller sig, og man vil da meget let til første October efter Udløbet af de 3 første Kvartaler af 1851, siden man finder, at det er for længe at vente til sidste December 1851, man vil da komme til at see, om dens Drift bør fortsættes eller ikke; til den Tid vil man have en Opgjørelse af, hvad man omtrent kan faae for samtlige Fabrikkens Eiendele, og jeg finder det aldeles billigt, at man da stiller den Fordring til Fabrikken, at den skal forrente denne Sum. Jeg mener ikke, at man imidlertid skal vægre sig ved at gaae ind paa de Tilbud, som uformodentligt maatte blive gjorte til at overtage Fabrikkens Forsættelse, eller at man skulde forsømme at gjøre alvorlige Skridt i denne Retning; men jeg mener, at man indtil den Tid skal udsætte at udtale Dødsdommen over Fabrikken, og at man fremdeles skal lade den bestaae, dersom den virkelig giver et Overskud over Renterne af den Capital, som Eiendommen nu kan antages at være værd, altsaa ikke 5 Millioner, men jeg antager 120,000 til 150,000 Rbd., naar man medtager selve Beholdningen af de færdige Varer. Jeg finder det vistnok rigtigt, at man, naar Overskuddet maatte overstige en saadan Rente, anvendte Noget deraf paa fornuftige Forbedringer — Andet vil jeg for mit Vedkommende ingenlunde forlange — og jeg troer, at det i den Henseende er uafviseligt nødvendigt at faae en ny Dvn, ikke fordi den nye Masse skulde fordre en anden Construction af Dvn, — Dødsfø-

rens Formening i saa Henseende beroer paa en Misforstaaelse —, men fordi Fabrikkens værste Feil er de høie Priser, og disse høie Priser kunne ikke falde bort uden ved væsentligt at forsøge Productionen; men det hører med til de fornuftige Forbedringer, som enhver klog privat Mand uden Ophold vilde gaae ind paa, at Priserne sættes ned i Niveau med det fremmede Porcellains; derved vil efter al Erfaring saavel her tillands som andetsteds Omsætninger i en overordentlig Grad forsøges, og da trænger man rigtignok til en ny Dvn, som vil koste nogle faa Tusinde Rigsbankdaler. Saasnart man er kommen saavidt, vil Forholdet stille sig heelt anderledes mellem Administrationsomkostningerne og Omsætningen af Varerne, og saa vil det vise sig, at Fabrikken kan drives med en klækelig Fordeel. Dermed mener jeg, som alt bemærket, ikke, at Staten helst skal bestandigt vedblive at drive den, men den skal heller ikke være bange for, saalænge Fabrikken forrenter den Kapital, som stikker i den, at fortsætte dens Drift, den skal ikke ubetinget erklære: jeg vil ikke drive den længer; thi jeg spørger, hvorfor skulde den forsømme at benytte en Indtægtskilde, selv om den ingensinde blev meget rig. Jeg mener, at den gamle Fordom — thi anderledes kan jeg ikke kalde den Betragtning, som for Diebliftet har gjort sig gjældende i en meget høj Grad, og forhindrer enhver fornuftig Mand fra at overtage en saa betydelig Entreprise —, nemlig at Fabrikken ikke kan drives med Fordeel, skal først practisk være bortryddet, inden man kan vente, at faae en solid Mand til at overtage den; og den vil practisk blive bortryddet, det kan jeg udtale med en Overbeviisning saa fast, som det overhovedet er muligt, naar Spørgsmaalet er om en Ting, man ikke selv bestyrer.